

О.В. Михайлова, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.М. Волосов, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

КЕЙС-МЕТОД ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ ТЕОРЕТИЧНОГО НАВЧАННЯ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Формування сучасного економіста для торговельної сфери, харчової та готельної індустрії вимагає нових підходів до формування та функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності. Сьогодні, як ніколи важливо, щоб навчання відповідало очікуванням здобувачів вищої освіти, айого результати сприймалися як ними, так і суспільством. Важливим інструментом якісної підготовки фахівців є одна з багатьох інтерактивних форм навчання – кейс-метод. Його особливістю є те, що здобувач вищої освіти не «поглинає» інформацію пасивно, а бере активну участь у цьому процесі.

Необхідність впровадження кейс-методу в практику освіти зумовлена двома тенденціями. Перша впливає із загальної спрямованості розвитку освіти, його орієнтації не стільки на отримання конкретних знань, скільки на формування вмінь і навичок розумової діяльності, розвиток здібностей, серед яких особлива вага належить здатності до навчання, зміні парадигми мислення, вмінню переробляти величезні масиви інформації. Друга спричинена динамікою вимог до якостей особистості фахівця, який повинен відповідати не тільки вимогам першої тенденції, але й має володіти здатністю адекватно реагувати на зміни певних ситуацій, вмінню системно й ефективно діяти в умовах кризи.

Розглянемо докладніше цей інтерактивний метод навчання, який активно застосовується викладачами кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі ХДУХТ під час викладання навчальних дисципліни економічного спрямування. Відповідно до вимог цього напрямку освітніх дисциплін, зміст кейс-методу полягає в техніці навчання, що використовує опис реальних економічних ситуацій (кейс). Основними завданнями кейс-технології є виявлення й розвиток творчого потенціалу здобувачів вищої освіти, формування навичок розв'язання складних завдань у складі групи, оволодіння здібностями аналізу непередбачуваної ситуації, самостійно розробляти алгоритми прийняття рішення. Цей метод також сприяє розвитку

технічного мислення, умінь вільно орієнтуватися в сучасних бізнес-процесах, готовності до плідної професійної діяльності, формування таких рис, як ініціативність і самостійність.

Розрізняють «польові» (засновані на реальному фактичному матеріалі) й «крісельні» (вигадані) кейси. Матеріалом для створення кейса слугують різноманітні джерела: дані, отримані за допомогою аналізу наукових статей, монографій і різних звітів підприємств реального сектора економіки; ресурси Інтернету, а також художня та публіцистична література. Науковості та строгості кейсу надають статистичні дані.

У нашому випадку джерелом формування кейса, присвяченого певній проблемі, стають матеріали реальних ситуацій діяльності місцевих підприємств, що висвітлюються під час онлайн-консультацій викладачами кафедри економіки підприємств харчування та торгівлі ім. І.Г. Бережного, які є одночасно науковими співробітниками-виконавцями госпдоговірної теми «Консультавання підприємців м. Харкова щодо економічних питань розвитку підприємницької діяльності в умовах євроінтеграції» в рамках реалізації Програми підтримки розвитку підприємництва в м. Харкові на 2018–2022 роки.

Особливістю використання інтерактивної форми занять «кейс-метод», які проводяться вищезгаданю кафедрою є поетапне його здійснення. Перший етап являє собою складну творчу роботу зі створення кейса і постановки питань для його аналізу. Він здійснюється за межами аудиторії і включає в себе науково-дослідну та методичну діяльність викладачів. Однак для ефективного проведення заняття недостатньо добре підготовленого кейса. Необхідно створити й методичне забезпечення як для самостійної роботи здобувачів вищої освіти, так і для проведення заняття за цією методикою. При цьому необхідно дуже чітко сформулювати завдання для активного сприйняття інформації виконавцями. Другий етап роботи передбачає діяльність викладача в аудиторії, де він виступає зі вступним і заключним словом, підтримує діловий настрій в аудиторії, оцінює внесок кожного з учасників в аналіз ситуації. Під час проведення заняття за кейс-методом використовуються різні наочні матеріали: презентації, графіки, схеми, діаграми, аудіо-, відеозаписи, різноманітні паперові носії інформації (копії законів, положень тощо).

За такої організаційної форми пізнавальної діяльності здобувачі вищої освіти: закріплюють раніше набуті знання; отримують можливість долучитися до нової інформації та додаткових матеріалів; залучаються до формування стійкої позитивної мотивації й нарощування пізнавальної активності.